

Damir Jelušić, dipl. iur.*

Normativna korekcija dvaju pravnih shvaćanja Vrhovnog suda u noveli ZPP-a

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, koji je na snagu stupio 1. rujna 2019., osim po našem mišljenju nekih loših normativnih rješenja, poglavito onog koje se odnosi na tzv. reviziju po dopuštenju, donosi i neka veoma kvalitetna, pozitivna i korisna normativna rješenja koja na zakonskoj razini korigiraju dva procesnopravna shvaćanja Vrhovnog suda na čiju smo dugoročnu neprihvatljivost i inegzistentnost prethodnih nekoliko godina ukazivali u stručnim radovima u kojima smo ih tematizirali i kritizirali. Stoga ćemo u ovom stručnom radu, prvo, podsjetiti na navedena vrhovnosudska pravna shvaćanja, potom, drugo, citirati pravne razloge koji su bili podloga naše kritike navedenih shvaćanja nakon što su zauzeta i, konačno, treće, prezentirati i prokomentirati kako su predlagatelj i zakonodavac u ovoj najnovijoj Noveli zakona, *de jure* i *de facto*, anulirali i eliminirali navedena pravna shvaćanja *pro futuro*.

Ključne riječi: Zakon o parničnom postupku, revizijska novela, revizija po dopuštenju, Vrhovni sud, troškovi.

1. UVOD

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (Narodne novine, br. 70/19; dalje: ZIDZPP), koji je na snagu stupio 1. rujna 2019., osim po našem mišljenju nekih loših normativnih rješenja, poglavito onog koje se odnosi na tzv. reviziju po dopuštenju, donosi i neka veoma kvalitetna, pozitivna i korisna normativna

rješenja koja na zakonskoj razini korigiraju dva procesnopravna shvaćanja Vrhovnog suda na čiju smo dugoročnu neprihvatljivost i inegzistentnost prethodnih nekoliko godina ukazivali u stručnim radovima u kojima smo ih tematizirali i kritizirali. Stoga ćemo u ovom stručnom radu, prvo, podsjetiti na navedena vrhovnosudska pravna shvaćanja, potom, drugo, citirati pravne razloge koji su bili podloga naše kritike navedenih shvaćanja nakon što su zauzeta i, konačno, treće, prezentirati i prokomentirati kako su predlagatelj i zakonodavac u ovoj najnovi-

* Damir Jelušić, Odvjetničko društvo Vukić, Jelušić, Šulina, Stanković, Jurcan & Jabuka d.o.o., Rijeka.

joj Noveli zakona, *de jure* i *de facto*, anulirali i eliminirali navedena pravna shvaćanja *pro futuro*.

2. PROCESNOPRAVNO SHVAĆANJE O NEDOPUŠTENOSTI REDOVNIH REVIZIJA REGULIRANIH PO POSEBNIM PROPISIMA

Prvo je od navedenih pravnih shvaćanja, ako nam nije nešto promaklo, zauzeto još 2015. u odluci¹ Vrhovnog suda u kojoj je isti tužiteljstvu tzv. redovnu reviziju podnesenu u medijskopravnoj parnici radi objave ispravka spornih (dez)informacija protiv presude drugostupanjskog suda² čijom je presudom potvrđena prvostupanjska presuda³ kojom je tužbeni zahtjev odbijen odbacio kao nedopuštenu zauzevši shvaćanje po kojem je izjavljivanje redovne revizije pravo na koju je regulirano nekim *lex specialisom* dopušteno samo u slučajevima u kojima je potonjim normirano da je revizija protiv drugostupanjske odluke **uvijek** dopuštena. Odmah smo zaključili da je ... *argumentum a contrario*, po našem pravnom shvaćanju Vrhovni sud zauzeo procesnopravno shvaćanje da je po posebnim propisima koji u svojim odredbama imaju inkorporirano procesno pravo na izjavljivanje revizije moguće podnijeti samo izvanrednu reviziju, osim u slučaju ako je posebnim propisom *expressis verbis* regulirano da je revizija uvijek dopuštena pri čemu se implicitno aludira na redovnu reviziju..., a što se u kasnijoj vrhovnosudskoj judikaturi pokazalo točnim i ispravnim zaključkom. Tada je, u uvodno navedenom parničnom predmetu Vrhovni sud tužiteljstvu reviziju odbacio kao nedopuštenu uz obrazloženje čiji relevantan fragment citiramo: ... *Revizija je nedopuštena. Predmet spora je, kako proizlazi iz već izloženog, zahtjev za objavljivanje ispravka informacije temeljem odredbe čl. 51. Zakona o medijima...* Odredbom čl. 54. st. 2. ZM propisano je da je protiv drugostupanjske presude kojom je odlučeno o žalbi protiv prvostupanjske presude u postupku radi objavljivanja ispravka informacije dopuštena revizija. ZM je posebni zakon, a prema odredbi čl. 399. st. 2. ZPP revizija propisana posebnim zakonom smatra se revizijom iz čl. 382. st. 2. ovog zakona ako tim posebnim zakonom nije drukčije propisano. Odredbom čl. 54. st. 2. ZM nije propisano da bi u postupku kakav je predmetni revizija **uvijek** bila dopuštena, dakle, u ovom parničnom postupku dopuštena je samo revizija iz čl. 382. st. 2. ZPP. U reviziji tužitelj navodi da tužbeni zahtjev nije mogao biti odbijen prije no što se sasluša tužitelja i po-



lemizira s zaključcima nižestupanjskih sudova, međutim, revizija ne sadrži određeno naznačeno pravno pitanje koje bi bilo važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, a zbog kojeg bi revizija mogla biti dopuštena (čl. 382. st. 2. i 3., te odredba čl. 392. b st. 2. ZPP). Zbog izloženih razloga, temeljem odredbe čl. 392. b st. 2. odlučeno je kao u izreci⁴... U svojoj smo promptnoj kritici⁵ zauzetog citiranog pravnog shvaćanja akcentirali da ... prvo, držimo potrebnim apostrofirati da smo u bazi judikature Vrhovnog suda⁶ pronašli pregršt odluka istog o revizijama podnijetima temeljem gorenavedene odredbe ZM-a u parnicama radi objave ispravka iniciranim prije stupanja na snagu ZIDZPP/2011 ili parnicama koje su na dan njegova stupanja na snagu bile sub judice... i navedenu tvrdnju argumentativno osnažili citiranjem relevantnih fragmenata obrazloženja nekoliko takvih odluka⁷. Drugo, nastavili smo, ... akcentiramo da je navedena odredba ZM-a koja dopušta reviziju kogentnopravne, prisilne odnosno imperativne naravi što, nota bene, u drugocitiranoj odluci navodi i Vrhovni sud koristeći sintagmu o izričitoj odredbi. Treće, skrećemo pažnju i na činjenicu da je ZM na snagu stupio 18. svibnja 2004.⁸, a po tadavrijedećem normativnom rješenju u ZPP-u izvanrednu je reviziju bilo dopušteno podnijeti samo ukoliko je drugostupanjski sud u dispozitivu drugostupanjske odluke

⁴ Vrhovni sud, *ibid.*, str. 2.

⁵ Jelušić, Damir, *Procesnopravno shvaćanje Vrhovnog suda o nedopuštenosti redovne revizije po posebnim propisima*, Hrvatska pravna revija, broj 10 za 2015., *Procesnopravno shvaćanje Vrhovnog suda o nedopuštenosti redovne revizije po posebnim propisima*, Pravnici u gospodarstvu, broj 6 za 2015.

⁶ www.vsrh.hr.

⁷ Vrhovni sud, Rev 969/12-2 i Rev 308/11-2.

⁸ Čl. 70. Zakona o medijima (Narodne novine, br. 59/04, 84/11 i 81/13; dalje: ZM).

¹ Vrhovni sud, Rev 3235/14-2 od 18. ožujka 2015.

² Županijski sud u Splitu, Gžmed-28/14.

³ Općinski sud u Rijeci, P-223/14.

odredio da je protiv nje dopušteno podnijeti reviziju, dok je izvanredna revizija u formi sličnoj sadašnjoj u Zakon inkorporirana stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku⁹ 1. listopada 2008.¹⁰ Četvrto, po našem pravnom shvaćanju, odredba čl. 52/4. ZM-a i odredba čl. 399/2. ZPP-a su procesnopravne odredbe. Peto, deklariramo naše pravno neslaganje s citiranim procesnopravnim shvaćanjem revizijskog Suda iz nekoliko razloga. Prvo, pri inkorporiranju navedene odredbe u ZM mens legislatoris je, po našem mišljenju, zasigurno bilo normirati pravo na podnošenje redovne revizije jer, kako smo već pravno argumentirali, izvanredna revizija u sadašnjoj formi nije egzistirala. Drugo, smatramo da je stav Vrhovnog suda po kojem u posebnom propisu mora biti normirano da je revizija **uvijek** dopuštena arbitran i voluntaristički jer za to ne vidimo pravno uporište. Naime, ako u posebnom propisu stoji da je revizija protiv drugostupanjske odluke dopuštena onda to sadržajno i logički znači da su dopuštene obje vrste iste, dakle i redovna, te to pravo nije i ne može biti vezano uz (in)egzistentnost vremenskog priloga **uvijek** u zakonskom tekstu na kojem inzistira Vrhovni sud. Treće, pravno shvaćanje Vrhovnog suda o apostrofiranom procesnopravnom pitanju, da se poslužimo sintagmom koju često rabi Ustavni sud, smatramo pretjerano formalističkim¹¹. Konačno, četvrto, ali nipošto (naj)manje važno, smatramo da je odredba čl. 54/2. ZM-a u odnosu na odredbu čl. 399/2. odredba *lex specialis* pa u konkurenciji tih dvaju procesnih odredaba pravni primat sukladno načelu *lex specialis derogat legi generali* treba imati prva koja u parnicama radi objave ispravka dopušta podnošenje redovne revizije protiv odluke drugostupanjskog suda...

3. NOVO NORMATIVNO RJEŠENJE U SKLOPU TZV. REVIZIJE BEZ DOPUŠTENJA

ZIDZPP, putem odredbe čl. 68. na drukčiji način u odredbi čl. 382.a Zakona o parničnom postupku¹² regulira institut tzv. revizije bez dopuštenja Vrhovnog suda koja je normativni supstitut dosadašnjoj, kolokvijalno (na)zvanoj, redovnoj reviziji. Prvo, regulira na način da normativno eliminira tzv. reviziju po vrijednosnom kriteriju, te reviziju koja se mogla podnijeti protiv drugostupanjske presude donijete primjenom odredaba čl. 373.a i 373.b ZPP-a. Drugo, zadržava mo-

gućnost podnošenja revizije bez dopuštenja, dakle bivše redovne revizije, u radnopravnim sporovima o postojanju ugovora o radu, prestanku radnog odnosa ili radi utvrđenja postojanja radnog odnosa. Treće, važno za predmet ovog stručnog rada, normira pravo na podnošenje revizije po tzv. kauzalnom kriteriju upravo u tri normativna slučaja u kojima po navedenom pravnom shvaćanju Vrhovnog suda nije bilo dopušteno podnositi bivšu redovnu, nego samo bivšu izvanrednu reviziju. Posrijedi su revizije bez dopuštenja koje se protiv pravomoćnih drugostupanjskih presuda, u roku od 30 dana računajući od dana primitka istih, mogu podnijeti revizijskom sudu u parnicama koje se vode radi utvrđivanja majčinstva ili očinstva¹³, parnicama povodom tužbi za zaštitu od diskriminacije¹⁴ i parnicama povodom tužbi radi objave ispravka informacije¹⁵. U tom kontekstu, prvo, s obzirom na to da smo prvi ili među prvima pravno kukurijeknuli protiv navedenog pravnog shvaćanja, naravno da pozdravljamo novo normativno rješenje. Međutim, drugo, nezadovoljni smo jezičnim stilizacijama upotrijebljenima u odredbi jer je po nama, primjerice, od stilizacije u povodu tužbi za zaštitu od diskriminacije primjerenija stilizacija u antidiskriminacijskim parnicama, a od stilizacije u povodu tužbi radi objave ispravka stilizacija u parnici radi objave ispravka spornih informacija. Treće, za primijetiti je da zakonodavac ponovno, u kontekstu prava na podnošenje revizije, *in concreto* revizije bez dopuštenja, opet razlikuje medijskopravne parnice radi objave ispravka i radi objave odgovora na publicirane dezinformacije. Valjda je, barem se nadamo, i on uočio da je potonji institut *normativni mrtvac* koji nikad nije zaživio u praksi pa smo se više puta zalagali za njegovu *de lege ferenda* eliminaciju.

4. PROCESNOPRAVNO SHVAĆANJE O NEDOPUŠTENOSTI REVIZIJE PROTIV PRAVOMOĆNOG RJEŠENJA O NAKNADI TROŠKOVA PARNIČNOG POSTUPKA

Vrhovni sud je, na 4. sjednici Građanskog odjela održanoj 16. studenoga 2016., zauzeo procesnopravno shvaćanje o nedopuštenosti podnošenja revizije protiv pravomoćne odluke o naknadi troškova parničnog postupka koje je glasilo - *Pravomoćno rješenje o troškovima parničnog postupka nije rješenje protiv kojega bi bila dopuštena revizija*. Usprotivivši se istom u stručnom članku¹⁶ koji je

⁹ Čl. 29. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (Narodne novine, br. 84/08; dalje: ZIDZPP/2008).

¹⁰ Ibid., čl. 53.

¹¹ Ustavni sud Republike Hrvatske, broj U-III-4057/2013.

¹² Zakon o parničnom postupku (Narodne novine, br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 28/13, 89/14 i 70/19; dalje: ZPP).

¹³ Čl. 392. Obiteljskog zakona (Narodne novine, br. 103/15 i 98/19).

¹⁴ Čl. 23. Zakona o suzbijanju diskriminacije (Narodne novine, br. 85/08 i 112/12).

¹⁵ Čl. 52. st. 4. ZM-a.

¹⁶ Jelušić, Damir, *Ponešto o nedopuštenosti revizije protiv pravomoćnog rješenja o naknadi troškova postupka*, Hrvatska pravna revija, broj 7-8 za 2016.

kritizirao i problematizirao navedeno pravno shvaćanje, prvo smo citirali fragmente obrazloženja nekoliko vrhovnosudskih odluka iz kojih je bilo bjelodano da je u pitanju dijametralna promjena dotadašnjeg pravnog shvaćanja¹⁷. Potom smo, drugo, citirali obrazloženje navedenog pravnog shvaćanja u integralnom obliku: *O zahtjevu za naknadu parničnih troškova sud odlučuje u presudi ili rješenju kojim se dovršava parnični postupak (čl. 164. st. 4. ZPP), s time što se odluka o trošku u presudi smatra rješenjem (čl. 129. st. 5. ZPP). Stoga je u pogledu dopuštenosti revizije protiv pravomoćne odluke o troškovima parničnog postupka, mjerodavna odredba čl. 400. st. 1. ZPP koja glasi: Stranke mogu izjaviti reviziju i protiv rješenja drugostupanjskog suda kojim je postupak pravomoćno završen u sporovima u kojima bi revizija bila dopuštena protiv drugostupanjske presude (članak 382.). Iz navedene odredbe slijedi da je revizijom dopušteno pobijati samo ona rješenja drugostupanjskog suda koja predstavljaju pojedinačni akt o predmetu spora i kojima se dovršava postupak po tužbi, pa je za ocjenu o dopuštenosti revizije protiv rješenja o troškovima parničnog postupka potrebno ocijeniti ima li rješenje o parničnim troškovima karakter takvog pojedinačnog akta čijom se pravomoćnošću dovršava parnični postupak. Rješenje drugostupanjskog suda o troškovima parničnog postupka nije rješenje iz čl. 400. st. 1. ZPP protiv kojega je dopuštena revizija jer glede parničnih troškova spor niti počinje niti se dovršava. Samo u odnosu na predmet spora određen tužbom počinje teći parnica, ispituje se litispendencija, objektivna kumulacija tužbenog zahtjeva i objektivno preinačenje tužbenog zahtjeva, i samo u odnosu na predmet spora se postupak dovršava pojedinačnim aktom, bilo presudom ili rješenjem. Upravo odredbe ZPP o litispendenciji otkrivaju pravu prirodu rješenja o troškovima parničnog postupka slijedom koje rješenje o troškovima parničnog postupka nije rješenje iz čl. 400. st. 1. ZPP. Naime prema odredbi čl. 194. st. 1. ZPP parnica počinje teći dostavom tužbe tuženiku. U pogledu zahtjeva koji je stranka postavila u tijeku postupka parnica počinje teći od časa kad je o tom zahtjevu obaviještena protivna stranka (čl. 194. st. 2. ZPP). Parnica dakle ne počinje teći podnošenjem zahtjeva za naknadu parničnih troškova nego samo u pogledu tužbenog zahtjeva, pa se i litispendencija odnosi na tužbeni zahtjev, a ne i na zahtjev za naknadu parničnih troškova. Također treba imati na umu i odredbu čl. 190. ZPP prema kojoj se objektivna preinaka tužbe odnosi na predmet spora, dok se preinakom zahtjeva za naknadu parničnog troška ne mijenja identitet spora, iz čega također slijedi da zahtjev za naknadu parničnog troška nije sastavni dio predmeta spora, niti o tom zahtjevu teče parnica. Zaključno, odredba čl. 400. st. 1. ZPP odnosi se samo na ona rješenja kojima se prekida litispendencija i pravomoćno dovr-*

šava parnični postupak. Kada su u pitanju parnični troškovi, sama okolnost što se rješenje o troškovima postupka donosi u presudi ili rješenju kojim se pravomoćno dovršava postupak pred sudom ne daje tom rješenju svojstvo rješenja kojim se pravomoćno završava parnični postupak. Parnične troškove čine izdaci učinjeni u tijeku ili u povodu postupka (čl. 151. st. 1. ZPP), o njima sud odlučuje u presudi ili rješenju kojim se završava postupak pred tim sudom (čl. 164. st. 1. i 2. ZPP), ali nemaju karakter rješenja iz čl. 400. st. 1. ZPP. Kad je u pitanju postupanje revizijskog suda po reviziji protiv pravomoćne odluke o predmetu spora, treba imati na umu odredbu čl. 166. st. 2. ZPP prema kojoj je sud dužan, samo kad preinači odluku protiv koje je podnesena revizija ili ukine tu odluku i odbaci tužbu, odlučiti o troškovima cijelog postupka (čl. 166. st. 2. ZPP). Nadalje, kada sud odbaci ili odbije reviziju, odlučit će o troškovima nastalim u postupku u povodu revizije, (čl. 166. st. 1. ZPP). O troškovima parničnog postupka se dakle odlučuje isključivo kao o izdatku nastalom u tijeku i u povodu spora. O pravnoj prirodi rješenja o troškovima postupka izjasnio se i Ustavni sud Republike Hrvatske u rješenju poslovni broj U-III-4937/2013 od 11. studenoga 2013. u kojem je navedeno: "Sukladno tome, samo ona odluka kojom je nadležni sud meritorno odlučio o biti stvari, odnosno o pravu ili obvezi ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela podnositelja, jest pojedinačni akt u smislu članka 62. stavka 1. Ustavnog zakona u povodu kojega je Ustavni sud Republike Hrvatske, u postupku pokrenutom ustavnom tužbom, nadležan štititi ljudska prava i temeljne slobode podnositelja, zajamčene Ustavom Republike Hrvatske. U ustavnosudskom postupku ocijenjeno je da osporavana odluka, u dijelu koji podnositelj pobija ustavnom tužbom, a kojim je odlučeno o trošku ovršnog postupka, ne predstavlja pojedinačni akt u smislu članka 62. stavka 1. Ustavnog zakona protiv kojeg bi Ustavni sud bio nadležan pružiti ustavnosudsku zaštitu." (tako i u odlukama U-III-4623/2013, U-III-2365/2001, U-III-954/2004, U-III-1794/2009, U-III-565/2012, U-III-140/2014)¹⁸... Treće, i nadalje u kontekstu kritike novozaustetog pravnog shvaćanja, en passant smo napomenuli da ... načelno smatramo da bi sudovi, a pogotovo Vrhovni, u predmetima trebali aplicirati ono pravno shvaćanje koje je vrijedilo u vrijeme poduzimanja procesne radnje, in concreto podnošenja izvanredne Revizije, kako zato jer je ista temeljem tog pravnog shvaćanja i podnijeta, tako i zato jer retroaktivna primjena novih pravnih shvaćanja, baš kao i novih propisa, izaziva pravnu nesigurnost, po-driva pravni poredak i ruinira načelo vladavine prava. Zbog toga, uostalom, i postoji ustavna zabrana, osim iz opravdanog razloga, retroaktivnog djelovanja zakona i drugih propisa¹⁹... Našu smo pravnu argumentaciju, četvrto, nastavili

¹⁷ Vrhovni sud, Rev 2575/11-2, Rev 367/10-2, Rev 2834/14-2 i Rev 885/2006-2.

¹⁸ Vrhovni sud Republike Hrvatske, Su-IV-19/2015-15.

¹⁹ Čl. 90. st. 4. i 5. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 147/13 i 5/14).

konstatacijom po kojem je ...u konkretnom revizijskom predmetu revident²⁰ izvanrednu Reviziju podnio temeljem odredbe čl. 382/2. i 3. ZPP-a kojim je ista regulirana kao zaseban procesnopravni institut pa smatramo da se odluka o njejoj (ne)dopuštenosti u tom, ali nota bene i svakom inom revizijskom predmetu u kojem se odlučuje o (ne)dopuštenosti izvanredne revizije, mogla i morala donijeti samo temeljem te odredbe, ili eventualno u korelaciji s dvjema odredbama na koje se pozvao revizijski Sud, ali nipošto samo temeljem potonjih. Tom su, naime, odredbom regulirane posebne procesnopravne pretpostavke za podnošenje izvanredne revizije odnosno dopuštenosti iste u slučaju inegzistentnosti kojih, a dovoljna je i samo jedna, revizijski Sud ionako izvanredne revizije odbacuje kao nedopuštene... Peto, dometnuli smo da se ... ne slažemo s pravnim shvaćanjem Vrhovnog suda po kojem se drugostupanjskom pravomoćnom odlukom o naknadi troškova postupka ne završava postupak. Jer, točno je da se temeljem zakonske pravne predmnjeve²¹ odluka o troškovima u presudi smatra rješenjem, ali točno je i da se presudom odlučuje o glavnom i sporednim tužbenim zahtjevima²². Dakle, s obzirom da je zahtjev za naknadom troškova postupka sporedni zahtjev odnosno traženje, i da se o njemu neupitno odlučuje presudom, osim iznimno²³, drugostupanjskom se pravomoćnom presudom, u dijelu dispozitiva koji se odnosi na naknadu troškova postupka, postupak pravomoćno okončava u odnosu na taj sporedni tužbeni zahtjev pa takvo rješenje po našem pravnom shvaćanju, opozitno pravnom shvaćanju Vrhovnog Suda, ima značaj rješenja normiranog odredbom čl. 400/1. ZPP-a. Ili, drugim riječima, smatramo da se kod gore navedene odredbe ne radi samo o meritornoj odluci kojom se pravomoćno rješava predmet spora odnosno odlučuje o glavnoj stvari... Osim toga, nastavili smo pod šestim, ... na koji god način pravno interpretirali navedenu odredbu iz nje nikako ne možemo izlučiti zaključak da je zakonodavac mislio samo na drugostupanjska rješenja u kojima se odlučuje o glavnoj stvari odnosno o meritumu..., a pod sedmim pokušali upozoriti da ... uopće nije upitno da su u gorenavedenom revizijskom predmetu u kojem je revizija odbačena temeljem novozauzetog pravnog shvaćanja prvostupanjski i drugostupanjski Sud pogrešno, nota bene prema judikaturi samog revizijskog Suda, primijenili materijalno pravo na tuženikovu štetu odlučujući o naknadi troškova parničnog postupka. Oni su, naime, u situaciji pretežitog tuženikovog uspjeha u sporu parnične troškove odmjerili samo tužitelju, razmjerno njegovom parcijalnom kvantitativnom uspjehu u

sporu, posvema negirajući tuženikov parcijalan uspjeh u sporu i posljedično pravo na naknadu troškova postupka razmjerno tom uspjehu²⁴... Stoga nam nije preostalo drugo nego da se, pod osmim, javno (priu)pitamo - ... ukoliko se procesnopravno akceptira novozauzeto pravno shvaćanje najvišeg Suda, koji će pravni instrument u zaštiti svojih prava i interesa u ovakvim pravnim situacijama koristiti nezadovoljna stranka u slučajevima u kojima je u drugostupanjskoj pravomoćnoj presudi nezakonito odlučeno samo u rješenju o naknadi troškova postupka, a ona nepravilnom primjenom materijalnog prava oštećena za značajnu novčanu sumu poput tuženika u predmetima koje smo naveli u točki 2. ovog rada, ali i brojnim inima? U tim je predmetima do sada, naime, vršeci odnosno obavljajući svoju ustavnu i zakonsku zadaću ujednačavanja primjene prava i osiguravanja ravnopravnosti svijui u njegovom primjeni, korekciju odnosno ujednačavanje (iz)vršio Vrhovni sud, tko će pro futuro?... Nakon što smo, pod devetim, citirali fragmente obrazloženja nekih vrhovnosudskih²⁵ i ustavnosudskih²⁶ odluka kojima se potvrđuje gorenavedena ustavna i zakonska uloga i zadaća najviše sudske instance, zaključili smo pravnim stavom po kojem ...smatramo da se zauzimanjem citiranog pravnog shvaćanja Vrhovni sud, neustavno i nezakonito, samoodreкао ustavne i zakonske obveze, ali i ovlasti, koja ga obvezuje da ujednačava primjenu prava i osigurava ravnopravnost i jednakost svih u primjeni istog²⁷... osnažujući ga stavom po kojem ... Vrhovni sud, pozivanjem na ustavnosudski stav po kojem pravomoćno rješenje o naknadi troškova postupka nije pojedinačni pravni akt temeljem kojeg je Ustavni sud po Zakonu²⁸ kojim je reguliran njegov rad dužan pružiti ustavnosudsku zaštitu, nije osnažio nego oslabio svoju pravnu argumentaciju... i ponovili esencijalno i kapitalno pravno pitanje koje je glasillo - ... ako kod eklatantne, bjelodane i neupitne nezakonitosti pravomoćnog rješenja o naknadi troškova parničnog postupka nezadovoljna stranka zaštitu svojih prava i pravnih interesa ne može potražiti ni pred Ustavnim ni pred Vrhovnim sudom pred kim će ista zatražiti jedinstvenu primjenu prava, ravnopravnost i jednakost? Pred Europskim sudom za ljudska prava? Kaj god, rekli bi Zagorci... Umjesto odgovora na postavljeno retoričko pitanje prikladnije nam se, in fine, činilo citirati relevantan fragment obrazloženja jedne starije ustavnosudske odluke²⁹...

²⁴ Ibid., čl. 154. st. 2. u vezi s čl. 155. ZPP-a.

²⁵ Vrhovni sud, Rev x 56/10-2.

²⁶ Ustavni sud Republike Hrvatske, broj U-I-885/2013, pogledati i U-I-1569/2004.

²⁷ Zakon o sudovima (Narodne novine, br. 28/13, 33/15 82/15, 82/16 i 67/18).

²⁸ Čl. 62. st. 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 99/99, 29/02 i 49/02).

²⁹ Ustavni sud Republike Hrvatske, broj U-III-1052/2007.

²⁰ Izrazi u ovom radu korišteni u muškom rodu, primjerice revident ili tuženik, rodno su neutralni odnosno na jednak način obuhvaćaju muški i ženski rod.

²¹ Čl. 129. st. 3. ZPP-a.

²² Ibid., čl. 325. st. 1.

²³ Ibid., čl. 164. i 166.

5. NOVO NORMATIVNO RJEŠENJE U SKLOPU TZV. REVIZIJE PO DOPUŠTENJU

ZIDZPP, u odredbi čl. 86., odredbu čl. 400. st. 2. ZPP-a normira stilizacijom po kojoj je revizija protiv odluke suda drugog stupnja kojom je pravomoćno odlučeno o troškovima postupka dopuštena ako su ispunjene pretpostavke iz članka 385.a st. 1. ZPP-a kojom je propisano da će ... *Vrhovni sud Republike Hrvatske dopustiti reviziju ako se može očekivati odluka o nekom pravnom pitanju koje je važno za odluku u sporu i za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni ili za razvoj prava kroz sudsku praksu, a osobito: - ako je riječ o pravnom pitanju o kojem odluka suda drugog stupnja odstupa od prakse revizijskog suda, ili - ako je riječ o pravnom pitanju o kojem nema prakse revizijskog suda, pogotovo ako sudska praksa viših sudova nije jedinstvena, ili - ako je riječ o pravnom pitanju o kojem sudska praksa revizijskog suda nije jedinstvena, ili - ako je o tom pitanju revizijski sud već zauzeo shvaćanje i presuda se drugostupanjskoga suda temelji na tom shvaćanju, ali bi - osobito uvažavajući razloge iznesene tijekom prethodnoga prvostupanjskoga i žalbenoga postupka, zbog promjene u pravnom sustavu uvjetovane novim zakonodavstvom ili međunarodnim sporazumima te odlukom Ustavnoga suda Republike Hrvatske, Europskoga suda za ljudska prava ili Suda Europske unije - trebalo preispitati sudsku praksu...* Ergo, novo normativno rješenje, koje pozdravljamo jer je faktično i pravno supstancijalno identično instrumentu koji je egzistirao do zauzimanja gore navedenoga

pravnog shvaćanja revizijskog suda, strankama koje su nezadovoljne odlukom o naknadi troškova parničnog postupka na dispoziciju opet stavlja novi izvanredni pravni lijek u vidu tzv. revizije po dopuštenu kao supstituta za dosadašnju tzv. izvanrednu reviziju. Time se, konačno, nakon gotovo pet godina, završava odnosno okončava vremenski interval svojevrsnoga pravnog vakuuma tijekom kojeg brojne stranke oštećene pravomoćnim rješenjima o naknadi parničnih troškova na dispoziciji jednostavno nisu imale **nikakav pravni instrument za kojim bi u zaštiti prava i interesa mogle posegnuti.**

6. ZAKLJUČAK

Najnovije je noveliranje ZPP-a donijelo neka dobra i korisna procesnopravna rješenja za čiju smo se normativnu integraciju i implementaciju višekratno zalagali posljednjih nekoliko godina. Dvama se od njih, koja smo pravno tematizirali predmetnim stručnim člankom, faktički i pravno, na zakonskoj razini korigiraju dva vrhovnosudska pravna shvaćanja. Prvo, na temelju kojeg se pravo na podnošenje revizije koje je regulirano posebnim propisima u trima vrstama parnica, parnicama radi utvrđivanja očinstva i majčinstva, parnicama radi objave ispravka spornih informacija i antidiskriminacijskim parnicama, smatraju bivšim tzv. redovnim revizijama odnosno *de lege lata* tzv. revizijama bez dopuštenja Vrhovnog suda, i drugo, na temelju kojeg protiv pravomoćnog rješenja o naknadi troškova parničnog postupka revizija nije bila dopuštena, a sada je dopušteno podnijeti reviziju po dopuštenu.

Summary

NORMATIVE CORRECTION OF TWO LEGAL OPINIONS OF THE SUPREME COURT IN THE AMENDMENT TO THE CIVIL PROCEDURE ACT

The Act on the Amendments to the Civil Procedure Act, that entered into force on 1 September 2019, brought besides in our opinion certain bad solutions, especially those referring to the so-called revision by permission, also some high quality, positive and useful normative solutions that on a legal level correct two procedural law opinions of the Supreme Court to the long-term ineligibility and non-viability of which we have pointed in the last couple of years in those professional papers in which we dealt with them and criticised them. That is why in this paper we shall first of all provide an overview of the mentioned Supreme Court legal opinions; second quote legal reasons that were the foundation for our criticisms of the mentioned opinions after they were given and, third and finally, present and comment how the proposer and legislator have *de jure* and *de facto* in the latest Act on the Amendments annulled and eliminated the mentioned legal opinions *pro futuro*.

Keywords: Civil Procedure Act, revision amendment, revision by permission, Supreme Court, expenses.